

باسمه تعالی

دستور العمل تصویب و دفاع از پروژه های تحقیقاتی دوره کارشناسی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

مقدمه:

با صلوات بر محمد و آل محمد، به منظور پرورش روح تحقیق، نوآوری و خلاقیت در فعالیت های علمی و پژوهشی و در جهت نیل به تولید علم، فرهنگ سازی و آشنایی با دستاوردهای معرفتی کلام وحی؛ براساس مصوبه شماره ۱۱۳/۳۰۹ مورخ ۸۰/۲/۲۶ شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، مقرر شده است که سه واحد درسی با عنوان: پروژه تحقیقاتی در زمینه علوم قرآنی، به دروس الزامی رشته های مختلف مقطع کارشناسی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم وابسته به سازمان اوقاف و امور خیریه افزوده شود.

دستورالعمل حاضر پس از بررسی و کارشناسی نظرات واصله از دانشکده ها و بازنگری مجدد در ۲۰ ماده و ۴۳ تبصره و ۱۳ برگ فرم پیوست، تدوین شده است که بدین وسیله جهت اجرا ابلاغ می شود. شایسته است این دستورالعمل و دستور نامه تدوین پروژه تحقیقاتی و آیین نامه نگارش پایان نامه دانشجویی در اختیار کلیه دانشجویان به ویژه ترم پنجم به بالا قرار گیرد.

اهداف:

نظام مند نمودن و چارچوب علمی دادن به پروژه ها به منظور توانمند کردن و شکوفایی استعداد های دانشجویان، صرفه جویی در وقت و هزینه، یکسان سازی فرایند تدوین پروژه های تحقیقاتی و پایان نامه ها، ارتقای کیفی آن ها و افزایش بهره وری علمی و آموزشی دانشکده ها.

انتخاب موضوع:

۱. دانشجو می تواند پس از گذراندن درس روش تحقیق و از پایان ترم چهارم، جهت انجام مراحل پیشنهاد و تصویب موضوع پروژه خود به آموزش دانشکده مراجعه و پس از احراز شرایط اخذ پروژه، فرم های شماره ۱، ۲ و ۳ را دریافت نماید. تبصره ۱: اگر موضوع پایان نامه دانشجو تا پایان ترم پنجم تصویب نشود حق انتخاب واحد در ترم ۶ را نخواهد داشت. تبصره ۲: آموزش دانشکده ضمن درج مراتب در نرم افزار آموزشی، پرونده و یا پوشه ای برای هر دانشجو ایجاد و کلیه مراحل و مدارک پروژه وی را در آن نگهداری می نماید.

تبصره ۳: امور پژوهشی دانشکده، بایسته ها، موضوعات علمی و کاربردی مناسب و اولویت ها را جهت پژوهش های قرآنی تهیه و به آگاهی دانشجویان می رساند.

۲. دانشجو می تواند یکی از موضوعات ارائه شده از سوی امور پژوهشی دانشکده یا موضوعی که به آن علاقمند است را انتخاب نماید.

تبصره ۱: موضوعاتی که در جهت هدفمند نمودن پایان نامه ها توسط پژوهش دانشکده معرفی می شود جنبه پیشنهادی داشته، لکن انتخاب آنها دارای اولویت است. (امتیازات مربوط به این تبصره بر حسب مورد ابلاغ خواهد شد.)

تبصره ۲: کمیته تخصصی تصویب پایان نامه های دانشکده، (متشکل از مدیر پژوهش، مدیر گروه مربوطه و حداقل ۲ نفر از اعضای هیأت علمی به دبیری مدیر پژوهش) می تواند موضوع پیشنهادی را تنقیح و اصلاح و پیشنهاد نماید که در صورت پذیرش دانشجو مصوب خواهد شد.

تبصره ۳: جلسات کمیته تخصصی پایان نامه ها، حداقل ماهی یک بار تشکیل و صورتجلسه آن برای معاونت آموزشی و پژوهشی دفتر مرکزی دانشگاه ارسال می شود.

تبصره ۴: موضوعات پیشنهادی با نگاهی به حال و آینده جهان، برای رفع نیازهای جامعه، حتی المقدور جدید، فرهنگ ساز، با درون مایه های قرآنی و در سطح دانشجوی کارشناسی باشد.

تبصره ۵: چنانچه طرح نامه با دقت تنظیم نشده و یا با موضوع پروژه مطابقت نداشته باشد جهت تصحیح و اصلاح به دانشجو ارجاع داده می شود.

تبصره ۶: در صورت رد موضوع پیشنهادی، دانشجو می تواند نسبت به پیشنهاد موضوع دوم اقدام نماید. چنانچه به هر دلیلی، طی دو مرحله موضوع پیشنهادی دانشجو در جلسه کمیته تخصصی پایان نامه ها به تصویب نرسد، در مرحله سوم دانشجو موظف خواهد بود تا موضوع مصوب کمیته تخصصی را برگزیند.

۳. موضوعاتی که به صورت مجموعه ای (حلقه ای) توسط کمیته تخصصی پایان نامه های دانشکده مورد تصویب قرار می گیرد باید به تصویب شورای پژوهشی دفتر مرکزی دانشگاه نیز برسد.

انتخاب استاد راهنما:

۴. دانشجو یکی از استادان معرفی شده از سوی دانشکده یا پیشنهادی خود را که فرصت کافی برای هدایت وی دارد ضمن هماهنگی قبلی به عنوان استاد راهنمای خویش پیشنهاد و فرم شماره ۲ را تکمیل می نماید. این فرم باید به تصویب کمیته تخصصی پایان نامه ها برسد.

تبصره ۱: پس از تصویب موضوع و طرح نامه در کمیته تخصصی پایان نامه ها، دانشجو حق انصراف از استاد راهنما را ندارد مگر در مواردی که طرح از سوی استاد تهیه نشده و اولین گزارش کار سه ماهه دانشجو نیز به امضاء استاد نرسیده باشد.

تبصره ۲: حق انصراف استاد راهنما از ادامه کار با دانشجو پس از گذشت یک ترم با تصویب کمیته تخصصی پایان نامه ها مقدور است.

تبصره ۳: سقف مجاز پذیرش راهنمایی پروژه های تحقیقاتی دانشجویان در مورد استاد راهنما رعایت می شود.

۵. در مواردی همچون تکمیل سقف مجاز استادان دانشکده و یا با توجه به انتخاب موضوع برخی تحقیقات، دانشجو می تواند استادی خارج از دانشکده که شرایط علمی وی مورد پذیرش کمیته تخصصی پایان نامه ها قرار گیرد را پیشنهاد نماید.

تبصره ۱: دانشکده، مسؤولیتی برای تعیین وقت و هماهنگی استاد مزبور جهت راهنمایی و مشاوره و حضور در جلسه برعهده نخواهد داشت. لیکن موظف است سایر امور و تدارکات لازم تا پایان دفاع را طبق معمول فراهم آورد.

تبصره ۲: بنا بر پیشنهاد استاد راهنما و تصویب کمیته تخصصی پایان نامه ها، دانشجو می تواند در موضوعاتی خاص، مانند مباحث میان رشته ای از استادی با عنوان استاد مشاور بهره گیرد. در این صورت جهت استاد راهنما ۱۷ ساعت و استاد مشاور ۶ ساعت حق التدریس محاسبه می شود.

۶. سقف مجاز پذیرش سالیانه راهنمایی، مشاوره و داوری جهت پروژه های تحقیقاتی دوره کارشناسی از سوی اعضای هیأت علمی و استادان مدعو به شرح جدول ذیل می باشد:

ردیف	نوع همکاری استاد	نوع مدرک	استاد راهنما		استاد مشاور	
			سقف سالیانه	مجموع سقف سالانه و باقیمانده از قبل	سقف سالیانه	مجموع سقف سالانه و باقیمانده از قبل
۱	تمام وقت	الهیات (گرایش های قرآنی یا غیر قرآنی) و ادبیات عرب	۶	۸	۲	۱۰
۲	نیمه وقت و مدعو	الهیات (یکی از گرایش های قرآنی)	۴	۶	۲	۸

تبصره ۱: در صورتی که استادی، راهنمایی پایان نامه های کارشناسی ارشدی را نیز عهده دار باشد به ازای هر پایان نامه ارشد، ۲ پایان نامه کارشناسی از هر ردیف کم می شود.

تبصره ۲: در مواردی مانند کمبود استادان دانشکده و یا افزایش شمار دانشجویان متقاضی اخذ پروژه، با توجه به تکمیل سقف دیگر اساتید و تصویب کمیته تخصصی پایان نامه های دانشکده، ظرفیت هر یک از ردیف ها تا ۲ پروژه قابل افزایش در مجموع سقف سالیانه می باشد. تنها در دانشکده هایی که با مشکل کمبود اعضای هیأت علمی مواجهند با تصویب کمیته تخصصی دفاع از پایان نامه ها، افزایش سقف فوق الذکر تا حدی که بتواند کمبود را مرتفع سازد موجه است.

تبصره ۳: راهنمایی، مشاوره و داوری هر پروژه به ترتیب به میزان ۱۷ ساعت، ۶ ساعت و ۵ ساعت حق التدریس محاسبه خواهد شد. تبصره ۴: استاد راهنما موظف است ساعات ملاقات حضوری خود، جهت راهنمایی دانشجویان را به آموزش دانشکده اعلام، تا دانشجو در مراحل نگارش پروژه حداقل ۸ ساعت از راهنمایی های حضوری استاد استفاده نماید.

تبصره ۵: دانشجو موظف است در هر نوبت بهره مندی از استاد راهنما فرم ارزیابی پیشرفت کار پروژه تحقیقاتی خود را تکمیل و پیش از دفاع به آموزش دانشکده تحویل دهد.

۷. دانشجو زمانی می تواند از پروژه خود دفاع کند که حداقل ۶ ماه از زمان تصویب موضوع پروژه و تعیین استاد راهنما و ابلاغ آن به وی گذشته باشد.

تبصره ۱: دانشجو پس از طی حداقل مهلت و پس از گذراندن دروس دوره کارشناسی تا پایان ترم هشتم می تواند از پروژه خود دفاع کند. افزایش مدت مذکور منوط به باقی بودن مهلت قانونی سنوات تحصیلی، درخواست کتبی دانشجو و تأیید استاد راهنما و پذیرش آموزش دانشکده خواهد بود. تاریخ دفاع از پروژه به عنوان تاریخ فراغت از تحصیل، تلقی خواهد شد.

تبصره ۲: دانشجو موظف است از زمان تصویب پروژه هر سه ماه یک بار فرم گزارش پیشرفت کار پروژه تحقیقاتی خود را تکمیل و به آموزش دانشکده ارائه دهد. تعداد گزارش ها، حداقل ۲ و حداکثر ۴ گزارش خواهد بود که آموزش دانشکده می تواند حداکثر تا سقف ۱ نمره از ۲۰ نمره پایان نامه را بدان اختصاص دهد.

تبصره ۳: دانشجو موظف است در زمان های مراجعه به استاد راهنما، فیش های تحقیقاتی خود را حتماً به ایشان ارائه دهد. استاد راهنما نیز موظف است دقیقاً فیش های تحقیقاتی مربوط را کنترل نماید. (این امر به جهت کنترل، نظارت و جلوگیری از کپی کاری می باشد).

دفاع:

۸. دانشجو پس از تکمیل پروژه و در آخرین مرحله، جهت امضای مجوز دفاع (فرم شماره ۶) باید آن را به استاد راهنما ارائه دهد.

تبصره ۱: استاد راهنما در این مرحله، کلیه ایرادات شکلی و محتوایی پایان نامه را در حد ضرورت به دانشجو تذکر می دهد. در نهایت مسؤلیت دفاع از مندرجات آن برعهده دانشجو و استاد راهنما است.

تبصره ۲: دانشجو باید با تحویل فرم تأیید استاد راهنما، پروژه را با رعایت تمام ضوابط مندرج در آیین نامه نگارش پایان نامه دانشجویی در یک نسخه به ناظر شکلی پایان نامه تحویل دهد تا پس از بررسی و رفع نقایص احتمالی براساس آیین نامه، آماده تکثیر شود. (ناظر شکلی هر دانشکده، مدیر پژوهش آن دانشکده می باشد)

۹. پس از تأیید آموزش دانشکده، استاد راهنما و ناظر شکلی، دانشجو باید سه نسخه روگرفت از پروژه را تهیه و به آموزش، تحویل دهد.

تبصره ۱: آموزش موظف است در اسرع وقت نسخه های مزبور را جهت بررسی در اختیار استاد راهنما و یک داور و نیز ناظر شکلی قرار دهد و حداقل ظرف مدت ۱۰ روز و حداکثر ظرف مدت ۲۰ روز پس از تحویل پروژه ضمن هماهنگی های لازم، زمان و مکان دفاع را معین و به اطلاع دانشجو و هیأت داوران برساند. داور هر پایان نامه توسط مدیر گروه آموزشی مرتبط انتخاب می شود.

تبصره ۲: به منظور اعمال تصحیح و رفع نقایص و یا تغییرات احتمالی در پروژه پس از دفاع، لازم نیست که پروژه تحویلی برای جلسه دفاع، مجلد یا صحافی شده باشد.

۱۰. دانشکده موظف است برگه اعلان دفاع (فرم شماره ۱۰) را به منظور فراهم نمودن زمینه حضور کسانی که به شرکت در جلسه دفاع تمایل دارند، در معرض دید و اطلاع عموم در دانشکده نصب و سالن دفاع را آماده نماید.

۱۱. ارزشیابی پروژه در جلسه دفاع توسط هیأت داوران متشکل از استاد راهنما، مشاور(در موارد خاص) و یک داور که قبلاً پروژه را مطالعه و بررسی نموده اند، می باشد.
- تبصره ۱: جلسه دفاع با حضور هیأت داوران و نماینده یا ناظر دانشکده و نیز دانشجو رسمیت می یابد و حضور افراد دیگر از دانشکده یا خارج از آن بلامانع است.
- تبصره ۲: داور فرم شماره ۸ را که قبلاً تکمیل نموده، پس از جلسه دفاع به آموزش دانشکده تحویل خواهد داد.
- تبصره ۳: در صورت عدم حضور هر کدام از ارکان جلسه، جلسه دفاع دیگری با صلاحدید معاون آموزشی حداقل یک ماه بعد برگزار خواهد شد.
۱۲. جلسه دفاع، رأس ساعت مقرر با حضور همه اعضا تشکیل و اداره آن برعهده استاد راهنما خواهد بود.
- تبصره ۱: دانشجو باید حداقل به مدت ۱۵ دقیقه ضمن ارائه توضیحاتی در اهمیت موضوع پروژه، برخی از فیش های تحقیقاتی، نحوه پژوهش، یافته های علمی و هرآن چه که می تواند دراعتبار کار انجام شده و کسب نمره دخیل باشد را مطرح نماید.
- تبصره ۲: هیأت داوران پس از استماع سخنان دانشجو، نقدهای خود را مطرح و دانشجو با کمک استاد راهنما فرصت پاسخگویی خواهد داشت.
- تبصره ۳: استاد راهنما موظف است به دفاع از مواردی که دانشجو قادر به دفاع نبوده بپردازد.
- تبصره ۴: پس از بررسی دفاع دانشجو، هیأت داوران بدون حضور شرکت کنندگان و دانشجو، نمره خود را جداگانه (برابر فرم شماره ۹) اعلام و نمره پروژه، میانگین امتیازات آنان خواهد بود.
- تبصره ۵: در صورت بروز اختلاف بین استاد راهنما و داور به نحوی که با خروج هر کدام از آنها، جلسه از رسمیت بیفتد تصمیم گیری نهایی به کمیته تخصصی پایان نامه واگذار خواهد شد.
- تبصره ۶: هیأت داوران فرم صورت جلسه دفاع که نماینده دانشکده ارائه می دهد را با تأیید صحت مندرجات آن امضا نموده و متن فرم شماره ۱۱ در حضور شرکت کنندگان قرائت می شود.
- تبصره ۷: دانشجویان با شرکت در جلسات دفاع دیگران با فرآیند دفاع آشنا شده و از نحوه نقد و بررسی هیأت داوران بهره می گیرند. مشارکت دانشجویان ترم ۵ به بعد، حداقل در دو جلسه دفاعیه جهت آشنایی با فرآیند دفاع و نحوه نقد و بررسی هیأت داوران الزامی است. احراز حضور دانشجویان از طریق فرم شماره ۱۳ خواهد بود.
- تبصره ۸: دانشکده، جلسه دفاع دانشجویان کارشناسی را به صورت صوتی مضبوط و مستند کرده تا در مواقع لزوم استفاده شود.
- ارزشیابی پروژه:
۱۳. سقف نمره اعطایی به پروژه بیست می باشد.
- تبصره ۱: فرم های شماره ۸ و ۹ که مبنای ارزشیابی و نمره دهی پروژه تحقیقاتی می باشد به همراه پروژه دانشجو، قبل از جلسه دفاع به استاد راهنما و داوران داده خواهد شد و پس از پایان دفاع تحویل آموزش می شود.
- تبصره ۲: نمره ۲۰ به عنوان ممتاز، نمرات ۱۸ تا ۱۹/۹۹ عالی، نمرات ۱۵ تا ۱۷/۹۹ خوب، نمرات ۱۲ تا ۱۴/۹۹ متوسط و نمرات زیر ۱۲، ضعیف محسوب می شود.
- تبصره ۳: هر دانشجویی که قبل از تشکیل جلسه دفاعیه، از پایان نامه خود، یک مقاله چاپ شده یا گواهی تأیید چاپ از نشریات علمی- پژوهشی، علمی- ترویجی یا تخصصی ارائه کند، به ترتیب ۳، ۲ و ۱ امتیاز جهت پایان نامه دریافت می کند. (دریافت این امتیاز منوط به ذکر نام دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم و دانشکده مربوطه می باشد).
- تبصره ۴: پروژه ای که نمره ای پایین تر از ۱۰ اخذ نماید، مردود تلقی می شود. دانشجو موظف است در صورتی که به مشکل سنوات تحصیلی برنخورد، با انتخاب موضوع دیگر یا باز پژوهی و بازنویسی، همان موضوع حداکثر یک بار دیگر در زمانی که دانشکده تعیین می کند به دفاع مجدد بپردازد.
۱۴. در صورتی که داوران اعمال اصلاحات و تغییراتی را لازم دانستند:
- الف) اساتید می توانند دو نمره (نمره ای مربوط به مرحله قبل از اصلاح و نمره ای در مرحله بعد از اصلاح توسط دانشجو) منظور دارند.
- ب) اصلاحات صورت گرفته منوط به تأیید داور خواهد بود.

ج) دانشجو موظف به اصلاح و رفع نقایص پروژه و اخذ تأییدیه اصلاحی، حداکثر پس از یک ماه از تاریخ دفاع خواهد بود. (با رعایت سنوات قانونی) در صورت عدم اصلاح، نمره بدون اصلاحات به عنوان نمره نهایی منظور خواهد شد. تبصره: در صورت عدم اصلاح موارد و نقایص پروژه، اجرای مراحل اداری فارغ التحصیلی دانشجوی مزبور متوقف به رفع آنها خواهد بود.

۱۵. پس از اتمام مهلت قانونی دفاع از پایان نامه، در صورتی که قصور از طرف دانشجو محرز شود، باید به عنوان جریمه کلیه هزینه های مربوط به استاد راهنما، مشاور و داور را پرداخت نماید. تبصره: موارد استثناء قابل طرح در کمیته تخصصی پایان نامه ها خواهد بود.

پس از دفاع:

۱۶. دانشجو موظف است پس از برگزاری جلسه دفاع و تأیید هیأت داوران:

الف) سه نسخه از پروژه را به صورت صحافی شده و مطابق با آیین نامه نگارش پایان نامه دانشجویی به کتابخانه و واحد پایان نامه های دانشکده تحویل نماید. (واحد پایان نامه ها تحت نظر معاونت آموزشی تشکیل شده و کلیه امور مربوط به پایان نامه ها از جمله کد رهگیری تشکیل پرونده، تشکیل جلسه دفاع و ... را انجام می دهد).

ب) متن نهایی پروژه را در لوح فشرده قاب دار به واحد پایان نامه ها تحویل نماید.

۱۷. بابت کمک هزینه تهیه و تدوین پایان نامه پس از تأیید دفاعیه دانشجو مبلغ ۱۵۰ هزار ریال پرداخت می شود و در صورتی که پروژه نمره عالی و یا ممتاز را کسب کند مبلغ مزبور تا سقف ۲۰۰ هزار ریال افزایش می یابد.

۱۸. هرگونه چاپ و نشر پروژه تحت هر عنوان منوط به درخواست کتبی دانشجو و هماهنگی با معاونت پژوهشی دفتر مرکزی در قبال تعهد از دانشجو مبنی بر:

الف) عبارت « این اثر در قالب پروژه تحقیقاتی مقطع کارشناسی رشته در دانشکده ارائه و دفاع شده است. » در صفحه عنوان اثر

ب) اهدای ۵٪ از شمارگان اثر در هر نوبت چاپ به دانشکده خواهد بود.

تبصره: به پروژه های ممتاز و برجسته ای که به تأیید دانشکده برسد جوایزی اعطا و در جشنواره ها، نمایشگاه ها و همایش های مرتبط عرضه خواهد شد.

۱۹. الحاق چکیده انگلیسی و عربی به کلیه پروژه ها الزامی است.

۲۰. کلیه موارد پیش بینی نشده در این دستور العمل پس از طرح و تصویب در کمیته تخصصی پایان نامه ها قابل اجرا خواهد بود.